

Відгук

офіційного опонента на дисертаційне дослідження

Зілінського Володимира Тарасовича

«Голокост на території дистрикту Галичина: джерелознавчий аналіз

проблеми», що представлено на здобуття

наукового ступеня кандидата історичних наук

за спеціальністю 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні

історичні дисципліни

В першу чергу, зазначаючи важливість та актуальність історичного дослідження В.Т. Зілінського, що присвячене джерелознавчим студіям з історії Голокосту на західноукраїнських теренах, варто наголосити, що пропонується до захисту наукова робота є результатом кропіткого, професійного дослідницького пошуку молодого українського історика. Автор, обравши темою свого дослідження досить складну, фактично маловивчену з точки зору методології та змісту проблематику в сучасній українській історіографії Другої світової війни та її наслідків для українського суспільства, документальну базу українських архівосховищ з проблематики історії Голокосту на землях України в роки нацистської окупації, протягом щонайменше п'яти останніх років доклав неабияких зусиль по вивченню цієї наукової проблеми на прикладі, передусім, Східної Галичини та досяг вагомих академічних результатів. Дисертант за цей період опрацював та професійно проаналізував (про що свідчить дисертаційне дослідження – А.П.) значний корпус джерел та монографічної, наукової літератури українською, англійською, польською, німецькою мовами. Також важливо відзначити збір та введення в науковий обіг значного корпусу архівних документів з трагічної історії галицьких євреїв часів німецької окупації 1941-1944 років, передовсім з архівів Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської областей. Цінним аспектом дисертаційного дослідження Володимира

Зілінського є використання та аналіз автором також, крім вітчизняних джерел, документів з архівів Німеччини і Франції, що стосувались повсякденного життя єврейських громад регіону Східної Галичини і злочинів проти цих громад з боку нацистських окупантів. Окремо слід відзначити роботу автора з документами Служби безпеки України по даній проблематиці, які раніше також були невідомі чи маловідомі.

Щодо актуальності наукової проблеми, що стала об'єктом та предметом дослідження Володимира Зілінського. Дисертаційне дослідження присвячене Голокосту на території дистрикту «Галичина» і джерельній базі із українських архівосховищ на цю тему. Робота є першою спробою комплексного вивчення інформаційного потенціалу джерел такого характеру. Аналіз архівних матеріалів дозволить покращити якість досліджень в цілому. Уява про кількість документів і їх достовірність стане рушійною силою для змін у сфері вивчення Голокосту на території дистрикту «Галичина». Велика кількість документів в роботі публікуються автором вперше.

Дослідження архівної джерельної бази опирається на принцип походження. Це абсолютно правильний методологічний підхід, який автор підібрав для свого джерелознавчого дослідження. Автором було здійснено аналіз документів нацистської окупаційної влади і радянських матеріалів, що присвячені розслідуванню злочинів гітлерівців. До першої групи належать накази, розпорядження, циркуляри цивільної місцевої адміністрації, СС і поліції, а також судові справи. Окрім цього, серед цих матеріалів ми бачимо документацію української допоміжної поліції і єврейських рад – юденратів. Натомість радянські документи діляться на матеріали спецслужб і спеціально створених комісій, що розслідували нацистські злочини.

Виходячи зі змісту та структури роботи маю висловити деякі свої міркування з приводу поданого на захист тексту. Дисертаційне дослідження В.Т. Зілінського складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і літератури. У Вступі та першому розділі, в якому зроблено історіографічний огляд та аналіз джерел, викреслено автором мета,

завдання, об'єкт та предмет, методологія дослідження, методи, хронологічні та територіальні рамки дослідження, а також наукова новизна роботи. В даному випадку ми маємо, спираючись на існуючі на сьогодні історіографію питання, фактично одну з перших наукових праць в українській історіографії, в якій було зроблено комплексний аналіз джерел з історії трагічної долі українських євреїв теренів Східної Галичини під час Другої світової війни і нацистської окупації України. До наукового обігу залучено архівні матеріали, що до 1991 року були засекречені і досі комплексно не вивчалися.

Щодо джерельної бази дослідження. Вона вражає за кількістю, та головне за якістю використаних документів і матеріалів. В дослідженні В. Зілінського маємо 395 бібліографічних позицій, посилань на джерела та літературу. Серед них значна кількість посилань на документи та матеріали, як архівні так і опубліковані. Автор максимально широко використав документальні матеріали з Державних Архівів Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської області.. Поряд з архівними документами дисертант широко використав усно історичні джерела з архіву фундації Яхад –ін-унум, що створена була французьким священником Патріком Дебуа та розташована сьогодні в Парижі. Протягом 2004-2010 років ця фундація збрала значну кількість свідчень у тих, хто пам'ятав окупацію та долю місцевих євреїв на теренах Західної України. Володимир Зілінський зумів включити та проаналізувати такий корпус свідчень тих, хто пережив трагічні часи німецької окупації періоду Другої світової війни.

На мою думку, науковою цінністю дослідження Володимира Зілінського стало намагання та фактично здійснення детального аналізу архівних джерел про життя, переслідування, загибель єврейських громад Східної Галичини в період німецької окупації. Величезна цінність дисертаційного дослідження В.Т. Зілінського полягає в тому, що історики, які студіюють історію Голокосту на українських землях, завдяки даній роботі, отримують абсолютно гарний джерелознавчий інструмент для своїх майбутніх досліджень, особливо, якщо такі дослідження стосуватимуться теренів Західної України.

Загалом, з точки зору сучасної європейської історіографії історії Другої світової війни наукова робота В.Т. Зілінського є безперечним внеском в розвиток академічних студій з цієї надто складної проблематики в українській історичній науці та сприятиме формуванню вітчизняної наукової школи з вивчення джерел з історії Голокосту на українських землях. На мою думку, це дуже перспективний напрям в сучасній українській історичній науці.

Мої міркування та думки щодо даної наукової роботи знаходяться в площині загальної позитивної оцінки дисертаційного дослідження В.Т. Зілінського. На мій погляд, йдеться про завершену й самостійну дослідницьку роботу, яка враховує фактично всі головні аспекти джерелознавчих досліджень з історії Голокосту на теренах України та відповідає вимогам, що висуває Міністерство освіти і науки України до кандидатських дисертацій. Отже, Володимир Тарасович Зілінський заслуговує присудження йому наукового ступеня кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.06 – історіографія, джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни.

кандидат історичних наук,
директор Українського центру вивчення

історії Голокосту
А.Ю.Подольський

